

**Frédéric Lievens
en Steven Keirse**
Lievens & Co Consulting

www.lievens.be
Wittemolenstraat 47, 8200 Brugge
De Meeûssquare 35, 1000 Brussel
J.Ratinckxstraat 5-7, bus 52,
2600 Antwerpen

Lievens & Co
FISCAAL, JURIDISCH & FINANCIËEL ADVIES

FAMILY OFFICE

De turbo om familiaal vermogen te laten groeien en bloeien

In het huidige financieel en economisch klimaat is het geen sinecure om een familiaal vermogen (buiten de eigen business van het familiebedrijf) goed te laten renderen. Het is dan ook niet verrassend dat meer en meer ondernemende families een Family Office oprichten voor het beheer van het familievermogen.

Onder welke juridische vorm te structureren?

De optimale vorm voor de Family Office is afhankelijk van de aard van het belegde vermogen. Vanuit een Belgisch fiscaal/juridisch perspectief, zien we 3 types:

- **Een vennootschap** met rechtspersoonlijkheid (NV of BV) is onderworpen aan vennootschapsbelasting. Dit biedt voordelen voor bepaalde types investeringen, bv. aandelenparticipaties van minstens 10%, obligaties en DBI-fondsen.
- **Een maatschap** is fiscaal transparant als de aandelen van de maatschap toebehoren aan natuurlijke personen. Om deze reden is een maatschap geschikt voor beleggingen die niet voldoen aan de DBI-voorwaarden, bv. investeringen in aandelen voor minder dan 10%, beleggingen in beursgenoteerde aandelen en fondsen.
 - » In het kader van diversifiëring is het aangewezen om een dubbele structuur aan te houden, nl. zowel een maatschap als een investeringsvennootschap onder de vorm van BV of NV aan te houden. Dit laat toe om de ene investering met de vennootschap te doen en de andere met de maatschap, afhankelijk van de fiscale regimes waaraan de respectievelijke investeringen onderworpen zijn.
- Een **Private Stichting** is nuttig voor de instandhouding van het familiepatrimonium, bv. een kunstcollectie, of ook voor het verankeren van de zeggenschap over het familiebedrijf via de techniek van certificering.

Hoe gebeurt het beheer?

De familie kan het beheer van het Family Office

- In handen geven van een eigen professioneel team. Een voorwaarde hierbij is wel dat de omvang voldoende substantieel is om deze vaste kost te dragen.
- In handen geven van één of meer familieleden die in functie van het traject beroep doen op externe experts en adviseurs. De grootteorde van het vermogen in de Family Office is een bepalende factor voor de organisatie van het beheer, maar kan ook evolutief zijn in functie van de groei.
- Bij investeringen in individuele private bedrijven zal dit een meer arbeidsintensieve opvolging vergen. In de grotere bedrijfsfamilies is dit een heuse activiteit op zich die meer en meer noopt tot professionalisering met een eigen team dat dit opvolgt.

Daarnaast is ook de aard van de investeringen/beleggingen bepalend voor de structuur:

- Bij beleggingen in beurswaarden of obligaties zal het Family Office de opvolging vooral uitbesteden aan externe vermogensbeheerders.

Wisselwerking charter - familiebedrijf

Een cruciale vraag is of de familieleden wel samen willen blijven in een investeringsvehikel en hoeveel energie de familie hieraan wil besteden. Een gemeenschappelijke visie op de investeringsstrategie (zowel qua type investeringen, sector, rendementsverwachting en risicobereidheid) vormt het fundament van een family office. Het is van belang om dit mee te nemen in het familiaal charter.

Inspraak bij strategische investeringsbeslissingen en periodieke financiële rapportering versterkt de betrokkenheid van de familieleden.

Aspecten erf- en schenkbelasting?

Een pure family office zal in de meeste gevallen niet kwalificeren voor het verlaagd tarief voor familiale vennootschappen. Gezien de hoogste tariefschalen in de erfbelasting (27% in rechte lijn) is dit een aandachtspunt om te blijven opvolgen.

De Belgische regelgeving laat toe om te schenken aan de volgende generatie met controle- en inkomstenbehoud (vruchtgebruik) voor de ouders. Met technieken zoals het beding van terugkeer en/of het fideicommiss de residuo kan u ook reeds anticiperen op een overlijden van de volgende generatie.

Als de familie nog niet toe is aan een schenking (wat ondanks alle constructies voor controlebehoud en vruchtgebruik nog altijd een verregaande én onherroepelijke transactie is), is het wenselijk om ter overbrugging de nodige overlijdensverzekeringen af te sluiten.

Conclusie

Een family office biedt een oplossing om het familiaal vermogen op een duurzame wijze te investeren en te beleggen. In de praktijk kunnen family offices verschillende vormen aannemen (maatschap versus vennootschap, professioneel eigen beheer of grotendeels uitbesteed bij externe vermogensbeheerders).

De meest doorslaggevende factoren in de wijze van structureren zijn enerzijds de fiscaliteit en anderzijds de tijd en energie die de familie wil spenderen aan het beleggingsbeleid in functie van de grootte orde van het vermogen.

Family office what's in a name?

De term "family office" is een vlag die vele ladingen kan dekken. Algemeen gesteld gaat het om een orgaan van beheer en financiële rapportering voor de gezamenlijke familiebelangen. De rol van het family office reikt vaak verder dan het louter financiële.

In deze bijdrage hebben we het vooral over het family office als een vehikel voor investeringen en beleggingen buiten het eigenlijke familiebedrijf. Het genereren van rendement of zelfs de louter instandhouding van het bestaande vermogen in economisch onzekere tijden, is een activiteit op zich.

In de praktijk zien we uiteenlopende redenen om beleggingen te structureren binnen een family office (in plaats van op niveau van elke familiant individueel):

- **Schaal:** De bundeling van het vermogen van de verschillende familietakken biedt meer financiële slagkracht om te investeren en te diversifiëren
- **Specialisatie:** niet elke familiant heeft even veel tijd, interesse en/of expertise om zich met het beleggingsbeleid bezig te houden
- **Successieplanning:** een family office laat toe om het familievermogen door te geven aan een volgende generatie waarbij de vorige generatie nog het beheer blijft waarnemen

Hoe verkrijgt een family office haar middelen?

- **Organisch** door systematisch de opbrengsten uit het familiebedrijf te beleggen/investeren binnen het Family Office. Dergelijke family offices worden meestal georganiseerd binnen de familiale holding boven het familiebedrijf. De dividenden uit het familiebedrijf kunnen immers opstroom zonder vennootschapsbelasting en zonder roerende voorheffing (DBI-aftrek).

Vanuit bedrijfseconomisch oogpunt (risico) en ook naar waardering toe, is het aangewezen om de operationele vennootschap "lean & mean" te houden door het werkkapitaal onder controle te houden en overtollige cash en/of niet bedrijfsgebonden activa zo veel mogelijk te onttrekken.

- Na een **verkoop** van (een deel van) de aandelen van het familiebedrijf - dit kan zowel intern (d.i. aan familiale opvolgers) of extern (d.i. aan een derde partij) - beschikt de familie over liquiditeiten om te investeren en te beleggen.

De meerwaarde op aandelen is in België nog steeds belastingvrij (binnen het kader van normaal beheer van privévermogen).

